

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΣΑΒΒΑΤΟ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ "ΤΥΠΟΣ"

ΚΙΜΩΝ Ι. ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΣ ΚΑΙ ΣΙΑ

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ 3, ΑΘΗΝΑ

Διευθυντής: Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Διαχειριστής: Η ΕΤΑΙΡΙΑ "ΤΥΠΟΣ"

"Όσα γράμματα ενδιαφέρουν τη Διαχείριση πρέπει να διευθύνονται:"

« ΕΤΑΙΡΙΑΝ «ΤΥΠΟΣ» Σοφοκλέους 3, ΑΘΗΝΑΣ »

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ: Για το Έσωτεριζό δρ. 20 το χρόνο.

» 10 το εξάμηνο

Για το Έξωτεριζό φρ. 25 το χρόνο.

» 15 το εξάμηνο.

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΑ

ΤΟ τελευταίο Δελτίο του Έκπαιδευτικού Όμιλου, που όπως είναι γνωστό αποτελεί το επίσημο όργανο των γλωσσικών μεταρρυθμιστών, μέσα σ' ένα σφοδρό υπαινιγισμό για τον αγώνα του «Νουμά», ρωτάει: μ' ένα μισοκακόμοιρο ύφος γιατί ο «Νουμάς» άρχισε την επίθεσή του κατά της γλώσσας των «Ψηλών Βουνών» αφού η γλώσσα του βιβλίου αυτού είναι καθαρή δημοτική. Την ίδια άπορία έχουν κι άλλοι. Μά αν είναι δικαιολογημένη ή άπορία εκείνων που δεν ξέρουνε καλά το ζήτημα, ή άπορία όμως του Δελτίου είναι τέλεια αδικαιολόγητη. Αν έσείς έχετε συμφέρο να κρύβεστε και να θέλετε να παρουσιάστε τη γλώσσα των «Ψηλών Βουνών» για γλώσσα που αντιπροσωπεύει την ιδεολογία σας, ο «Νουμάς» δεν έχει κανένα λόγο να μη το διακηρύξει—και θα εξακολουθήσει να το διακηρύχνει όσο να το χωνέψει κι ο τελευταίος άνθρωπος—πώς η γλώσσα που έσείς θέλετε αιθαίρετα να επιβάλλετε στο έθνος, δεν είναι η γλώσσα των «Ψηλών Βουνών». Η δική σας γλώσσα είναι κείνη που θα εμφανιστεί εφέτος στο αναγνωστικό της Α' και το χρόνο στο αναγνωστικό της Β' και της ΣΤ' αν θα έχουμε έννοείται την ευτυχία να εξακολουθήσει να εφαρμόζεται το νέο αυτό γλωσσολογικό και εκπαιδευτικό σύστημα. Εκεί μέσα θα εμφανιστεί με όλη την αποκρουστικότητα της και με όλη τη νερόθραστη άνοστία της ή μιχτή γλώσσα, ή γλώσσα δηλαδή του περιβόητου Έκπαιδευτικού Όμιλου της οδοῦ Λέκα, που δούλεψε συστηματικά χρόνια και χρόνια για να μās φέρει αυτό το φρούτο. Έμεις που ξέρουμε πολύ καλά το σύστημά σας δεν είχαμε καμιά ανάγκη να περιμένουμε όσο ναποτελειώσε με την ήσυχία του ο κ. Ξενοπούλος τη σύνταξη ταῦ κοινοῦριου αναγνωστικού για νανοιξουμε το στόμα μας. Όταν ξέρουμε τί κίνυνος κρέμεται πάνω από το έθνος με την επικράτηση της μιχτής, ποῦρεχεται σήμερα ναποτελειώσει το πνευματοχτόνο έργο της καθαρεύουσας, είχαμε χρέος ιερό να φωνάξουμε από την πρώτη στιγμή που υποπτεύσαμε και μπορούσαμε να δοῦμε τη καινούρια επιβουλή ενάντια στην πνευματική

ανάπτυξη του έθνους. Αν ο αγώνας μας αυτός—που αποτελεί το μεγαλύτερο τίτλο τιμής για το «Νουμά»—γίνεται δυσάρεστος κ' ενοχλητικός σε κείνους που θα θέλανε, χρησιμοποιώντας τη σιωπή του «Νουμά» να περάσουνε ανενόχλητα για δημοτικιστές κόνοντας τον κόσμο να πιστέψει πως ὅτι έγινε δεν είναι τίποτα άλλο παρά η πραχτική εφαρμογή των μεγάλων αγώνων του δημοτικισμού, ο «Νουμάς» έχει χρέος προς την παράδοσή του να διακηρύξει πως ὅτι πανηγυρίζεται για θρίαμβος του δημοτικισμού, είναι άπλοῦστατα μασκάρεμα του αγώνα μας. Και κάτι περισσότερο. Προδοσία.

ΜΕΣΑ στα τόσα και τόσα έθνικά ζητήματα, έχουμε τώρα και ζήτημα ήθικης. Οι άστοι που έχουνε τόσο ευαίσθητο το αίσθημα της ήθικης, φωνάζουνε, διαμαρτύρονται κατά της άστυνομίας που δεν εμπόδιζει την έκδοση μερικῶν εῦθμων φύλλων που άρχισανε τώρα τελευταία να κυκλοφορούνε και στην πρωτεύουσα ὅπως γίνεται σε όλες τις μεγάλες πόλες. Τί ήθικη τέλος πάντων αυτή η άστική τάξη παντού και πάντοτε. Αφού η ίδια με την κοινωνική δυστυχία που απλώνει κάθε μέρα δημιουργήσε την πορνεία, ἄρχεται ἄστοτερα και παραπονιέται γιατί οι άρχές δεν φροντίζουνε να περιορίσουνε το κακό. Παραπονιέται φαιρσοσιακά, χύνει δάκρυα για την «έκλυση των ήθων» κι από το άλλο μέρος κάνει ὅτι μπορεί για να το δυναμώσει. Είναι οι άνθρωποι που ενῶ φοβούνται μήπως το παιδί τους ή το κορίτσι τους διαβάσει κανένα εῦθμο φύλλο και σκανταλιστεί, είναι αυτοί που μάζουνε οι ίδιοι με τρόπο την πορνεία μέσα στα σπίτια τους από μια λεπτή τίχατες μέριμνα για την υγιεινή κατάσταση των παιδιῶν τους. Πατέρες που μοιράζονται τα κελεπούρια με τα παιδιά τους ή βάζουνε κ' οι δυο τον ίδιο στόχο διαφιλονικώντας ο ένας στον άλλο τη δόξα του κατακτητή φτωχῶν, αδύνατων πλασμάτων που τα τραβάει ή λάμπη ενός χρυσού θραχολιού ή το άστραβόλημα ενός διαμαντιού και τα ρήχνει σπαστιομένα, ζηλιμαμένα στο βούρκο της κοινωνικής εξαχρείωσης. Μά, για το θεό, τα προσχήματα! Γιατι μέσα στην άστική κοινωνία το σπουδαίο δεν είναι πως να μην κάνεις το κακό, μά πως να μη φαίνεσαι. Κάνε ὅτι μπορείς μά μυστικά, να μη σε νοιώσει η κοινωνία. Τα προσχήματα! Τα πορνογραφικά περιοδικά βλέπετε κυκλοφορουνε στο φανερό και σκανταλίζουνε. Να εῖταν τουλάχιστο κανένα Γαλλικό περιοδικό του είδους αυτού, ή κανένα Γαλλικό φιλολογικό πορνογράφημα! Και τάστικά μας φύλλα! "Ω τις άδωες, τις λευκές παιδούλες! Να μη το απαιτήσει μόνο η κυκλοφορία τους. Άλλοιῶς στα ίδια αυτά φύλλα, που κόβονται σήμερα για την ήθική, μπορείτε κάθε μέρα να διαβάσετε επιφιλίδες, κι αναγνώσματα που να κόνουνε να κοκκιφιλίδες, κι αναγνώσματα που να κόνουνε να κοκκινίσουνε και ταῦρος. Μήπως χρειάζεται ναναφέρουμε κι όνόματα; Κ' έπειτα γιατί πρέπει να καταδιώξει ο εισογγελέας αυτά τα λιγοστά λαθρόβια εῦθμογραφικά φύλλα όσο δεν τον βλέπουμε να κλώνει; τα χέρια του για να συλλάβει όλους αἰπῶνους τους μεγάλους άνήθικους που ενῶ ή θέση τους έπρεπε ναῖναι στις φυλακές, βυζαίνουνε ανενόχλητοι και τιμημένοι το αίμα της κοινωνίας; Πόσο δικιο είχε ο Όσαρ Ουάιλντ λέγοντας πως υπάρχει κάτι πιο χειρότερο κι από το άνή-

θικο. Τὸ ἄσχημο. Μὰ ἡ ἀστική κοινωνία εἶναι ἀνίκανη νὰ καθρεφτιστεῖ τὶς ἀσχημίες της καὶ νὰ νοιώσει πόσο τὸ μούτρο της κατάντησε πιά ἀποκρουστικό μὲ τὶς διάφορες μπογιές πού μᾶς παρουσιάζεται καθεμεῖρα φρειασιδωμένο. Καὶ ξελαρυγγιάζεται γιὰ τὴν ἠθική πού δὲν τὴν ἀγάπησε ποτὲ στὴ ζωὴ της γιὰ νὰ περάσει μέσα στὴν Κοινωνία κ' αὐτὴ γιὰ τίμια.

ΤΟ Κράτος διακηρύχτει δημόσια τὴν ἀνησυχία του γιὰ τὴ δασκαλικὴ κρίση πού τὴν ἐδημιούργησε ἡ ἔλλειψη δασκάλων γιὰ τὰ σχολεῖα. Ἀνησυχεῖ κ' ὑπόσχετα νὰ φροντίσει γιὰ νὰ πολεμήσει τὸ κακό. Ἐως τὴν ὥρα ἕνα μέτρο εἶδαμε, τὴν ἐλάττωση τῶν ἐκπαιδευτικῶν τελῶν στὸ Πανεπιστήμιο γιὰ τοὺς φοιτητὲς τῆς Φιλοσοφικῆς σχολῆς, ἕνα μέτρο ἀμφίβολης σκοπιμότητας. Ὡς τόσο πρὶν τὸ Κράτος βρεθεῖ στὴν εὐχάριστη θέση νὰ ἐφαρμόσει ὅλα τὰ μέτρα πού σχεδιάζει γιὰ τὸ πύκνωμα τῆς δασκαλικῆς φάλαγγας, πού ἔρχισε νάραιώνεται σὲ βαθμὸ ἀνησυχιαστικό, μπορεῖ νὰ μᾶς πληροφορήσει τί ἔκανε καὶ τί κάνει γιὰ νὰ συγκρατήσῃ τοὺς δασκάλους πού ὑπάρχοντε, σὶς τάξεις τους; Γιατί ἐμεῖς ξέρομε πὼς καθηγητὲς διαλεχτοί, πού θάρρεπε τὸ Κράτος νὰ τοὺς παρακαλέσει νὰ μείνουνε στὴν ὑπηρεσία, ἀνγκαστήκανε μὲρὸς στὴν ἀδιαφορία καὶ τὴ σκληρόαδα πού τοὺς ἔδειξε τὸ ἴδιο τὸ Κράτος, νὰ παρατηροῦνε. Ἄν περισσεύει λίγος καιρὸς ἀπὸ τὰ μεγαλοεργὰ σχέδια γιὰ τὴν ἀναμόρφωση τῆς παιδείας καὶ τὴν ἰδρυση τῆς Ἀκαδημίας, ἂς καταδεχτεῖ τὸ Κράτος νὰ φροντίσει καὶ γιὰ τὴν ἐξασφάλιση τοῦ πνευματικοῦ ψωμοῦ τοῦ λαοῦ πρὶν τοῦ χαρίσει τὴ μεγάλη εὐτυχία νὰ ἰδεῖ Ἀκαδημαϊκὸ καὶ τὸν κ. Ζερβὸ δίπλα στὸν κ. Ἄννινο.

ΚΑΝΑΜΕ μὴν ἀνταρσία στὸ δῆγμα τοῦ Finot τὸ μεταρρασμένο ἀπὸ τὴ Graziella. Τοῦ ἀλλάξαμε σὲ μερικὰ τὸ διάλογο... ἐπὶ τὸ πολεμικώτερο. Ἀπὸ τὸν θάλαμο τὴν ἐπίσημη, τὴν καθιερωμένη στρατιωτικὴ φρασεολογία. Καὶ τὴ στρατιωτικοποίηση τοῦ διαλόγου τὴν ἔκαμε ἀξιοματικῶς τοῦ πυροβολικοῦ, φρανατικῶς δημοτικιστῆς, ἀπὸ κείνους πού ἔδρασαν στὸ Μακεδονικὸ Μέτωπο ὡς διοικητὲς πυροβολοχαζίας. Ἔτσι, μ' ὅλο τὸ ἀνακάτωμα τῆς γλώσσας, ὁ διάλογος στὸ δῆγμα τοῦ Finot γίνεται ἀληθινότερος, ἀν καὶ στὴν περίστασι αὐτὴ ἡ Ἀλήθεια δὲν εἶναι καὶ τὸς ἥμορφη. Μὰ σ' αὐτὸ δὲ φταῖμε μεῖς. Φταῖνε κεῖνοι πού καθιερώσανε γιὰ τὸ στρατὸ τέττα ἀκατάλητη γλώσσα, ὅπως τὸ ἀπόδειξε ἄλλοτε στὸ «Νοιμὰ» ὁ Ρήγος Γκόλφης μὲ τὸ ἀλησιμόνητο ἄσθη του: «Γιατί δὲν ἔχομε στρατό!»

ΟΤΑΝ ΗΡΘΕΣ

Ἐοδύνατὰ τὰ χροιάνθημα σὸν πόθοι
στὸν κῆπον διὰν ἠρθεσ. Ἐγελοῦσθεσ
γαλήνια, σὰ λευκὸ χαμολουλούδι.
Ἀμίλητος, τὴ μέσα μου μαροῖλια
τὴν ἔκαμα γλυκίτατο τραγούδι
κι ἀπάνω σου τὸ λέγανε τὰ φύλλα.

Κ. Γ. ΚΑΡΥΩΤΑΚΗΣ

Ο ΠΙΟ ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟΣ

...Γιατί ἔποιος μὴ φορὰ δὲ ζεῖ μονάχα πεθαίνει πώτερο ἀπὸ μὴ φορὰ

O. Wilde

Ἦταν καμιά δεκαομῖα νέοι καθισμένοι γέρω στὸ τραπέζι καὶ διασκεδάζαν τρώγοντας καὶ πίνοντας μὲ μφια κόκκινα, ξαναμμένα ἀπ' τὸ κρασί. Φῶραζαν, γελούσαν, χιπρούσαν δυνατὰ τὰ ποτήρια τους. Κάθε τόσο σηκωνότανε ἕνας ἀπ' αὐτοὺς νὰ πιεῖ στὴν ὑγιὰ κάποιον ὅλιον των κι ὅλοι μαζί τοοῖγκριζαν δυνατὰ τὰ ποτήρια.

Ἐνας μονάχα ἀπ' αὐτοὺς δὲ σήκωνε μαζί τους τὸ ποτήρι ἦταν ὁ φιλόσοφος, σκευθρακτός, συντηρημένος. Τί νὰ τὸν ἤθελαν ἄραγε στὴν εὐθυμὴ τους σμηρογιά, αὐτὸν, πού μῆτε μιλοῦσε, μῆτε σι' ἀπλωμένα φαγιά ἄγγιζε, μῆτε κρασί ἔπινε;

Καὶ σμηρογῶσαν τότε ὅλοι αὐτοὶ οἱ ἱελλοὶ νέοι νὰ πιούν στὴν ὑγιὰ τοῦ πιὸ εὐτυχιμένου ἀπ' αὐτοὺς κεί μέσα. Μὰ τριὸς τάχα γάταν αὐτός; Καθένας σκεφτότανε γιὰ τὴν ἑαυτοῦ, μὰ ὅλοι ἔβγαζαν σὺν σμηρογῶσῃ πὼς οἱ δυστυχίες ἦσαν περισσότερες ἀπ' τὶς εὐτυχίες πού τοὺς εἶχαν τύχει, κ' εἶπαι δικάζαν νὰ ἀνακηρύξουν τὸν ἑαυτοῦ τους τὴν πιὸ εὐτυχιμένο.

Μονάχα ἕνας νέος γηλός, ὁμορφος, μὲ μαλλιά τρικνημισμένα, μάτια γλογοισμένα ἀπ' τὸ κρασί, σηκώθηκε κ' εἶπε: ἐμένα καμμιὰ δυστυχία δὲ μούτυχε πατιοῦ βρῆκα τὴν εὐτυχία, τὴν ἀγάτη τὴ χάρηκα. Τρεῖς φορὲς στὴν ἀγάτη ξανάνωσα καὶ κάθε φορὰ πού πέθαινε μέσα μου ἡ μὴ ἀγάτη, ἀμέσως γεννιότανε ἡ ἄλλη. Τρεῖς φορὲς ξανάνωσα!

Μὰ πρὶν σηκωθοῦν τὰ ποτήρια γεμάτα κόκκινο κρασί νὰ χαιρετίσουν τὸν πιὸ εὐτυχιμένο, ὁ φιλόσοφος βρῆκε ἀπ' ἰδνετρο τοῦ ἦταν βυθισμένος καὶ μίλησε:

Ἄλλοίμονο! σὲ φῖσαι ἀπ' ὅλους ὁ πιὸ δυστυχισμένος, δάθφες κὲ πρεῖς, γιατί γιὰ νὰ ξαναζήσεις τρεῖς φορὲς πὰ πει πὼς προῖητερα τρεῖς φορὲς εἶχες πεθάνει. Κι ἄλλοίμονο σ' αὐτὸν πού πεθαίνει πολλὲς φορὲς!

Τὰ ποτήρια μονάχα τους ἀκοιμήσαν στὸ τραπέζι, ἐνῶ ὁ νέος, ὁ περῆγος, ὁ ὁμορφος, μὲ τὰ τρικνημισμένα μαλλιά καὶ τὰ φλογοισμένα μάτια, σωροῖστικε στὴν καρέκλα, σὰ νὰ τὸν θάρρινε ὁ τριελὸς θάκατός του.

Σιγὴ βαθειὰ κράτησε...

Τότε ποῖος εἶναι ὁ εὐτυχιμένος ἐδῶ μέσα ἐτόλημψε νὰ ρωτήσῃ κάποιος, ἀφού πέρασε λίγη ὥρα.

— Ποῖος ἄλλος ἀπὸ μὲνά, εἶπε ὁ φιλόσοφος, πού μῆτε εὐτυχία, μῆτε δυστυχία ἐνοιωσα σὴ ζωὴ μου.

Καὶ τὰ ποτήρια ὑψώθηκαν θριαμβευτικὰ, γιὰ νὰ χαιρετίσουν τὸν πιὸ εὐτυχιμένο ἄνθρωπο, πού μοκαταῖτα καμμιὰν εὐτυχία δὲν εἶχε νοιώσει στὸν κόσμο!.....

Ὁ νιὸς ἔκλαιγε ἀκόμα τὸ θάνατό του, ἐνῶ ὁ φιλόσοφος ξαναβυθίστικε σὴ σὺλλογή του.

Τὸ γλέντι ἐξακολουδοῖθε.

ΦΟΙΒΟΣ ΛΑΡΑΣ